

Klíšťová encefalitida

Klíšťová encefalitida je závažné infekční onemocnění virového původu s přírodní ohniskovostí, postihující nervovou soustavu. Onemocnění se na člověka přenáší nejčastěji infikovaným klíštětem, i když k nákaze může dojít také konzumací potravin z tepelně nezpracovaného mléka (sýry, mléko, jogurty). S postupujícím jarem a denním oteplováním aktivita klíšťat vzrůstá a tím je i vyšší možnost nákazy tímto celosvětově rozšířeným onemocněním postihujícím všechny věkové kategorie. V České republice patří klíšťová encefalitida mezi povinně hlášená onemocnění.

Příznaky onemocnění

Onemocnění má obvykle dvoufázový průběh. Pro 1. fázi je typická bolest kloubů, hlavy a svalů. Může se objevit nechutenství, zvýšená teplota, únava. Poté nastupuje „období klidu“, které trvá 1–20 dní, kdy se člověk cítí zdravý. Nástup 2. fáze signalizuje vysoká horečka, zvracení, světlolpachost, bolesti hlavy a ztuhlost šíje. Může docházet i k poškození centrální nervové soustavy, které se projevuje třesem, závratí, poruchami hybnosti svalů, nervovou obrnou, dezorientací, poruchami spánku a paměti. Tato akutní fáze trvá 2–3 týdny a může mít i trvalé následky.

Přenos a inkubační doba

K přenosu klíšťové encefalidity dochází cca po 2 hodinách od přisátí infikovaného klíštěte. Inkubační doba se pohybuje mezi 7–14 dny. Onemocnění není přenosné z člověka na člověka.

Léčba a následky

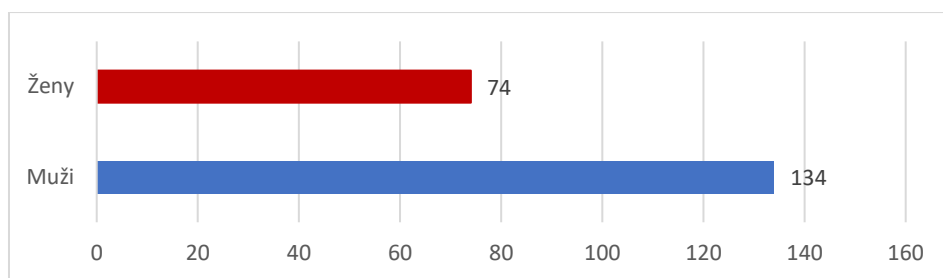
Na onemocnění neexistuje žádná cílená léčba, antivirotika nejsou k dispozici. Léčba antibiotiky je neúčinná, protože se jedná o virové onemocnění. Léčí se pouze symptomy onemocnění. Pacienti dostávají léky na snížení teploty, proti bolesti a zvracení. Je doporučen klid na lůžku a vyvarování se stresu či ostrého denního světla. Onemocnění rozvinuté do 2. fáze obvykle vyžaduje hospitalizaci a následnou rekonvalescenci v domácím prostředí, která může být dlouhodobá. U lehčích případů trvá v průměru 4–6 týdnů. Po prodělaném onemocnění se může objevit chronická bolest hlavy, nervová obrna, poruchy spánku, deprese.

Prevence

Nejúčinnějším způsobem ochrany je očkování, které je možné provádět během celého roku. Základní očkování se skládá ze 3 dávek. Nástup spolehlivé ochrany je za 10–14 dnů po druhé dávce. První přeočkování se doporučuje po 3 letech, poté každých 5 let. Včasné očkování je důrazně doporučeno především u osob opakovaně navštěvujících ohniska nákazy a pobývajících v oblastech s každoročně opakovaným výskytem onemocnění. Od 50 let věku je očkování i přeočkování hrazeno z veřejného zdravotního pojištění. Ostatní mohou využít příspěvků

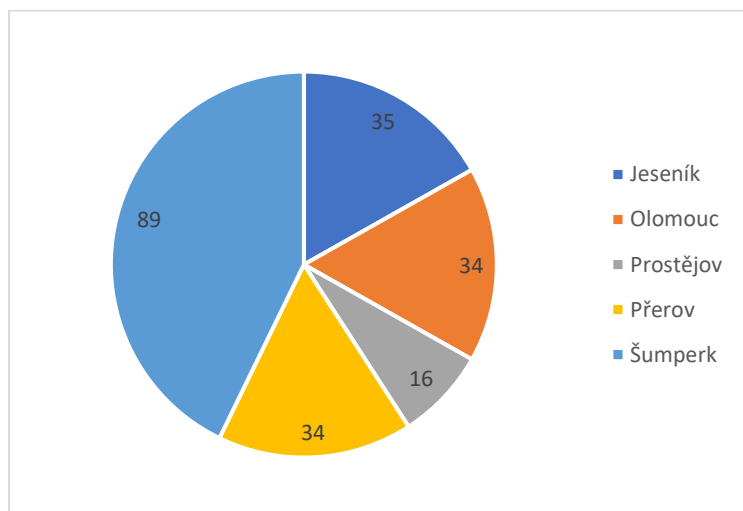
pojištěn v rámci preventivních programů. Po prožití onemocnění se vytváří celoživotní imunita.

V České republice je hlášen nejvyšší počet případů klíšťové encefalitidy ze všech zemí Evropské unie. Infikovaná klíšťata se vyskytují ve všech regionech naší republiky. Za období 2019–2023 evidovala Krajská hygienická stanice Olomouckého kraje se sídlem v Olomouci celkem 208 případů onemocnění v kraji, z nichž více než polovina případů se týkala osob v produktivním věku 35–64 let (109 případů; 52 % ze všech evidovaných případů onemocnění). Vyšší počet případů byl zaznamenán také u osob ve věku 65–74 let (28 případů). Více případů přitom bylo zaznamenáno mezi muži (64 %) než ženami (36 %).

Graf č. 1. Srovnání výskytu klíšťové encefalitidy u mužů a u žen v Olomouckém kraji v letech 2019–2023.

Onemocnění se vyskytuje napříč celým Olomouckým krajem, ovšem nejvyšší počet hlášených případů klíšťové encefalitidy dlouhodobě sledujeme v okrese Šumperk (89), následuje Jeseník (35), Olomouc (34), Přerov (34) a Prostějov (16).

Graf č. 2: Počty hlášených případů klíšťové encefalitidy v jednotlivých okresech Olomouckého kraje v letech 2019–2023.

Podrobnější informace k problematice klíšťat naleznete na našich webových stránkách [ZDE](#).

Mgr. Markéta Koutná, Ph.D., tisková mluvčí, telefon 585 719 244, e-mail: media@khsolc.cz